

**ИЗПИТНА ПРОГРАМА ЗА ПРОВЕРКА НА СПОСОБНОСТИТЕ И ПРИРАВНИТЕЛНИ
ИЗПИТИ ЗА СПЕЦИАЛНОСТИТЕ
КЛАСИЧЕСКИ ТАНЦ И БЪЛГАРСКИ ТАНЦИ**

**Изпити за проверка на способностите за специалност *Класически танц*
за постъпване в II, III, IV, VI и VII клас**

1. Изпитна програма по Класически танц:

Изпитът се провежда в два етапа:

I етап за II, III, IV, VI и VII клас - проверка на общите физически данни, съобразно специфичните изисквания на танцовото изкуство (фигура, пропорции, тегло, шаг, падьом, отвореност на краката, отскок).

II етап за постъпване във II клас:

Усвоена III позиция на краката и I и III позиции на ръцете.

Упражнения на среда за развитие на гъвкавостта и пластиката, за укрепване на различните видове мускули, за подвижността на ставите. Упражненията се изпълняват в седнало и легнало положение на пода.

Елементарни координационни движения – на главата, ръцете.

Познаване на различните видове музикални размери, използвани в класическия екзерсис.

Основни „пружинни” движения – основно упражнение за краката, развива пружинното движение, както в колянните стави, така и в стъпалата.

Усвоени различни видове походки – спокойна, съдържана; с високо повдигане на колене; бодра; с придвижване напред/назад; плавна; на полупалци и на цяло стъпало; пружинираща; решителна и настъпателна, т.е. с различен характер.

Сценичен „бег” – лек; нетърпелив; танцувален; стремителен; пружинен; пружинен с подскоци.

Скокови движения – на два крака, подскоци от крак на крак, леки подскоци и силни подскоци.

II етап за постъпване в III клас:

Усвоена I, II и III позиция на краката и I, II и III позиция на ръцете.

Упражнения на среда за развитие на гъвкавостта и пластиката, за укрепване на различните видове мускули, за подвижността на ставите. Упражненията се изпълняват в седнало и легнало положение на пода. „Пружинни” движения – подскоци, скокове, силно бягане.

Основни ходове.

Импровизация.

II етап за постъпване в IV клас:

I, II, III и V позиция на краката.

Позициите на ръцете.

Импровизация, за да се покаже въображението на детето и да се разкрие неговата индивидуалност.

Координационни движения – на главата, на ръцете, на корпуса.

Постановка на тялото с две ръце към станката.

Упражнения на среда за развитие на гъвкавостта и пластиката, за укрепване на различните видове мускули, за подвижността на ставите. Упражненията се изпълняват в седнало и легнало положение на пода.

Скокови движения – от два крака на два крака, от един на друг крак или от два крака на един.

II етап за постъпване в VI клас:

Кандидатите показват своето умение и подготовка по класически танц, чрез урок, включващ станка, среда, алегро и палци /за момичетата/, базирани върху материал от учебната програма за V клас, утвърдена от министъра на културата, както следва:

Станка:

1. Деми и гран плие по 1-2-5 и 4 позиции.
2. Батман тандю, батман тандю жете, пике.
3. Ронд де жамб пар тер, ронд де жамб ан лер.
4. Батман фондю, батман сутеню на земя и 45 градуса.
5. Батман фрапе, дубъл фрапе.
6. Пти батман сюр ле ку де пие.
7. Батман релеве лан 45 и 90 градуса, батман девелопе.
7. Гран батман жете.
8. Па де буре със смяна на краката, па де буре сюиви.

Среда:

1. Изпълнение на движенията от станка на среда.
2. Малки и големи пози еполман – кроазе, ефасе, екарте, 1-2-3 – ти арабеск на земя.
3. Пор де бра – 1-2-3-то.
4. Тан ли е на земя.

Скокове:

1. Тан соте по 1, 2, 5 позици.
2. Па ешапе.
3. Шанжман де пие.
4. Сисон ферме.
5. Сисон семпл.
6. Па шасе.
7. Па асамбле.

Палци:

1. Релеве по 1, 2, 5 позиция.
2. Па ешапе
3. Па асамбле сутеню.
4. Па де буре със смяна на краката.
5. Па де буре сюиви.
6. Па курю.
7. Сисон семпл.

II етап за постъпване в VII клас:

Кандидатите показват своето умение и подготовка по класически танц, чрез урок, включващ станка, среда, алегро и палци /за момичетата/, базирани върху материал от учебната програма за VI клас, утвърдена от министъра на културата, както следва:

Станка:

1. Батман фондю, батман сутеню, батман фрапе, дубъл фрапе, пти батман сюр ле ку де пие.
2. Деми и гран ронд на 90.
3. Флик-флак на цяло стъпало и с издигане на полупалец.
4. Па томбе, па купе.
5. Полузавъртания в 5 позиция към и от станката.
6. Препарсион за пирует от 5 и 2 позиции.
7. Гранд батман жете поанте.

Среда:

1. Движенията от станката на цял крак ан фас и еполман.

2. Пор де бра – 4-то и 5-то.
3. Тан лие с пор де бра.
4. Четвърти арабеск на земя, първи, втори, трети арабеск на 90 градуса.
5. Па де буре без смяна на краката, па де буре балоте на земя и 45 градуса.
6. Препарасион за пирует от V, II и IV позиция.

Скокове:

1. Пти и гран шанжман де пие.
2. Гран па ешапе по втора и четвърта позиция.
3. Па асамбле – всички направления и пози.
4. Па жете.
5. Па глисад.
6. Па де ша.
7. Сисон ферме, сисон уверт ан фас и в малки пози.
8. Па де баск.
9. Па балансе.
10. Сценичен сисон и па курю.

Палци:

1. Релеве по четвърта позиция.
2. Па ешапе в четвърта позиция на кроазе и ефасе и със завършване на един крак.
3. Па де буре със смяна, па де буре балоте и сюиви.
4. Тан лие пар тер – напред и назад.
5. Сисон семпл ан фас и в пози.
6. Па жете на място и с придвижване.
7. Па купе балоне.
8. Препарасион за пирует от четвърта и пета позиция.

**Изпити за проверка на способностите и приравнителни изпити
за специалност *Класически танц* за постъпване в IX клас**

Кандидатите се явяват на следните изпити:

I. Изпит за проверка на способностите

Учебна практика: Класически танц

II. Приравнителни изпити

Класически танц - теория

Музика

Учебна практика: Репертоар

1. Изпитна програма по Учебна практика: Класически танц

Изпитът се провежда в два етапа.

Първи етап:

- проверка на общите физически данни, съобразно специфичните изисквания на танцовото изкуство (фигура, пропорции, тегло, шаг, гъвкавост, падьом, отвореност на краката, отскок).

Втори етап:

- проверка на артистичните и танцувални качества, ритмичност, техника, умение и подготовка на кандидатите чрез класически екзерсис, проведен от учител по време на изпита, включващ станка, среда, алегро, а за момичетата и палци, базирани върху материал от учебната програма за VIII клас - 4-та професионална балетна година, утвърдена от министъра на културата.

2. Изпитите по Класически танц – теория и Музика се провеждат по учебните програми за VIII клас, утвърдени от МК.

3. Изпитна програма по Учебна практика: Репертоар - Изпълнение на 2 фрагмента от сценични танци.

**Изпити за проверка на способностите и приравнителни изпити
за специалност *Класически танц* за постъпване в X клас**

Кандидатите се явяват на следните изпити:

I. Изпит за проверка на способностите

Учебна практика: Класически танц

II. Приравнителни изпити

Класически танц - теория

Музика

Учебна практика: Репертоар

Учебна практика: Характерен танц

1. Изпитна програма по Учебна практика: Класически танц

Изпитът се провежда в два етапа.

Първи етап:

- проверка на общите физически данни, съобразно специфичните изисквания на танцовото изкуство (фигура, пропорции, тегло, шаг, гъвкавост, падьом, отвореност на краката, отскок).

Втори етап:

- проверка на артистичните и танцувални качества, ритмичност, техника, умение и подготовка на кандидатите чрез класически екзерсис, проведен от учител по време на изпита, включващ станка, среда, алегро, а за момичетата и палци, базирани върху материал от учебната програма за IX клас - 5-та професионална балетна година, утвърдена от министъра на културата.

2. Изпитите по Класически танц – теория и Музика се провеждат по учебните програми за IX клас, утвърдени от МК.

3. Изпитна програма по Учебна практика: Репертоар - изпълнение на 2 фрагмента от сценични танци.

4. Изпитна програма по Учебна практика: Характерен танц - изпълнение на 2 характерни танца от учебната програма за IX кл.

**Изпити за проверка на способностите за специалност *Български танци*
за постъпване във II, III, IV, VI и VII клас:**

1. Български танци

Изпитът се провежда в два етапа:

I етап за постъпване във II, III, IV, VI и VII клас: Проверка на общите физически данни съобразно специфичните изисквания на танцовото изкуство (фигура, пропорции, тегло, шаг, падьом, отскок)

II етап за постъпване във II клас: Кандидатите показват своето умение и подготовка по български танци, чрез изпълнение на материал от учебната програма за I клас, включващ: упражнения на среда – лост на пръсти, клякане и прегъване; изпълнение на основни движения на танците Ръченица и Дайчово и други по избор на кандидата.

II етап за постъпване във III клас: Кандидатите показват своето умение и подготовка по български танци, чрез изпълнение на материал от учебната програма за II клас, включващ: упражнения на среда – лост на пръсти, клякане, прегъване, скокове; изпълнение на основни движения на танците Ръченица и Дайчово и на две фолклорни хора по избор на кандидата.

II етап за постъпване във IV клас: Кандидатите показват своето умение и подготовка по български танци, чрез изпълнение на материал от учебната програма за III клас, включващ: упражнения на среда – лост на пръсти на размер $\frac{7}{8}$ или $\frac{2}{4}$, кръгове по земя - на размер $\frac{7}{8}$, клякане по I, II, III и VI позиции- $\frac{7}{8}$ или $\frac{2}{4}$, кръгове във въздуха - $\frac{9}{8}$, прегъване (“Пордебра”) по I или III позиция- $\frac{7}{8}$, скокове по VI позиция - $\frac{2}{4}$; изпълнение на кратка комбинация на музикален размер по избор; изпълнение на 3 фолклорни хора по избор (Право хоро, Дайчово, Пайдушко, друго).

II етап за постъпване в VI клас:

- Упражнения на среда- Изпълнение на упражнения за загрявка

- “Лост на пръсти” на размер $\frac{7}{8}$ или $\frac{2}{4}$
- Лост “Пръсти - пета” ($\frac{5}{8}$).
- Кръгове по земя- на размер $\frac{7}{8}$
- Клякане по I, II, III и VI позиции
- Кръгове във въздуха
- Лост на пета - музикален размер 11/16
- Прегъване (“Пордебра”) - $\frac{7}{8}$
- Скокове

- Диагонал - въртене по диагонал, върху музикален размер $\frac{5}{8}$, $\frac{7}{8}$, по избор.

- Комбинация - изпълнение на кратка комбинация на музикален размер по избор

- Фолклорни хора: Изпълнение на 4 фолклорни хора -Дунавско, Трите пъти, Граовско,Сборенка, или по избор.

II етап за постъпване в VII клас:

- Екзерсис на среда - Изпълнение на упражнения за загрявка

- “Лост на пръсти” на размер $\frac{7}{8}$ или $\frac{2}{4}$
- Лост “Пръсти - пета” ($\frac{5}{8}$).
- Кръгове по земя- на размер $\frac{7}{8}$
- Клякане по I, II, III и VI позиции
- Кръгове във въздуха
- Прегъване (“Пордебра”)
- Скокове

- Диагонал - въртене по диагонал, върху 2 музикални размера по избор. (например - муз. размер $\frac{5}{8}$, $\frac{7}{8}$, $\frac{9}{8}$)

- Комбинации - изпълнение на 2 кратки комбинации върху различен музикален размер (по избор), включващи танцовите движения :конче, трополи, ръченична, врабчова, дайчова, друго.

- Фолклорни хора: Изпълнение на 5 фолклорни хора : Дунавско, Трите пъти, Граовско, Сборенка, Ширто, или по избор.

2. Класически екзерсис

- за постъпване в VI кл.:

Станка:

Позиции на ръцете - подготвително положение, I, II, III

Позиции на краката - I, II, III, IV, V, VI

Demi-plies по I, II, IV, V

Battement tendu по I- ва поз.

Battement tendu jete по I-ва позиция

Battement fondu

Среда:

Demi-plies по I, II позиция

Battement tendu по I-ва позиция

I-vo port de bras

Allegro

Temps leve saute

- за постъпване в VII кл.:

Станка:

Grand plies по IV, V позиции

Battement tendu double

Battement tendu jeje pique

Battement releve lent - V позиция

Grand Battement jete

Движенията се изпълняват с една ръка на станката

Среда:

II-po port de bras

Arabesque - I,II,III

Allegro

Pas eshappe по II позиция

Изпити за проверка на способностите и приравнителни изпити за специалност *Български танци* за постъпване във IX клас

Кандидатите се явяват на следните изпити:

I. Изпит за проверка на способностите

Учебна практика: Български танци

II. Приравнителни изпити

Български танци - теория

Разчитане и описание на танца

Музика

Учебна практика: Класически екзерсис

Учебна практика: Репертоар

1. Изпитна програма по Учебна практика: Български танци

Изпитът се провежда в два етапа.

Първи етап:

- проверка на общите физически данни, съобразно специфичните изисквания на танцовото изкуство (фигура, пропорции, тегло, шаг, гъвкавост, падьом, отвореност на краката, отскок).

Втори етап:

- изпълнение на основни характерни танцови движения от различните етнографски области или кратки комбинации по избор на кандидата;

- проверка на музикалността и ритмичността чрез отмерване на тактове в различни размери 2/4, 5/8, 7/8, 8/8, 9/8, 11/16, 12/16, 13/16, 15/16;

- проверка на възприемчивостта чрез непосредствено възпроизвеждане на показани танцови движения и комбинации до 8 такта;

- демонстриране на популярни български хора – „Дунавско хоро”, „Еленино хоро”, „Самоковско хоро”, „Пайдушко хоро”, „Дайчово хоро”, „Ганкино хоро”, „Арап”, както и надиграване на ръченица.

2. Изпитите по Български танци – теория, Разчитане и описание на танца, Музика и Учебна практика: Класически екзерсис се провеждат по учебните програми за VIII клас, утвърдени от МК.

3. Изпитна програма по Учебна практика: Репертоар - изпълнение на 2 фрагмента от сценични танци.

**Изпити за проверка на способностите и приравнителни изпити
за специалност *Български танци* за постъпване във X клас**

Кандидатите се явяват на следните изпити:

I. Изпит за проверка на способностите

Учебна практика: Български танци

II. Приравнителни изпити

Български танци - теория

Разчитане и описание на танца

Музика

Учебна практика: Класически екзерсис

Учебна практика: Репертоар

1. Изпитна програма по Учебна практика: Български танци

Изпитът се провежда в два етапа.

Първи етап:

- проверка на общите физически данни, съобразно специфичните изисквания на танцовото изкуство (фигура, пропорции, тегло, шаг, гъвкавост, падьом, отвореност на краката, отскок).

Втори етап:

- изпълнение на характерни танцови движения от различните етнографски области;

- проверка на музикалността и ритмичността чрез отмерване на тактове в различни размери 2/4, 5/8, 7/8, 8/8, 9/8, 11/16, 12/16, 13/16, 15/16;

- проверка на възприемчивостта чрез непосредствено възпроизвеждане на показани танцови движения и комбинации до 8 такта;

- изпълнение на български хора, включени в учебната програма за IX кл., утвърдена от МК.

2. Изпитите по Български танци – теория, Разчитане и описание на танца, Музика и Учебна практика: Класически екзерсис се провеждат по учебните програми за VIII клас, утвърдени от МК.

3. Изпитна програма по Учебна практика: Репертоар - изпълнение на 2 фрагмента от сценични танци.

***Забележка:** Всички изпити за професия балетист, специалност Класически танц, и професия танцьор, специалност Български танци, се провеждат с корепетитор и музикални записи, осигурени от училището. Използване на друг музикален съпровод не се допуска. Кандидатите се явяват с игрално облекло, определено от училището.*

Кандидатите за II, III, IV, VI и VII клас се класират от оценката от изпита по Класически танц или Български танци, която не трябва да е по-ниска от Добър 4. При равни оценки, кандидатите се класират по средноаритметичната оценка от останалите изпити за проверка на способностите.

Кандидатите за IX и X клас се класират по оценката от Учебна практика: Класически танц или Учебна практика: Български танци, която не трябва да е по-ниска от Добър 4. При еднакви оценки, кандидатите се класират по средноаритметичната оценка от приравнителните изпити. Кандидатът участва в класирането, ако по всеки от тях има оценка не по-ниска от Среден 3. Оценките от изпитите за проверка на способностите и приравнителните изпити са с точност 1.

Настоящите изпитни програми са актуализирани на педагогически съвет с Протокол № 3 от 12.02.2025 и утвърдени със Заповед на директора № РД-09-126/13.02.2025 г.